

prima instanță: Gh. Purici
instanța de apel: A. Gheorghieș, A. Toderaș, A. Albu

dosarul nr. 2ra-1126/17

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Papîmeri Mihail,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Papîmeri Mihail împotriva
lui Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia cu privire la
nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil și încasarea cheltuielilor
de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 31 ianuarie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de către Papîmeri Mihail și menținută hotărârea Judecătoriei
Soroca din 19 aprilie 2016, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 23 martie 2015, Papîmeri Mihail a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia cu
privire la nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil și încasarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în luna ianuarie 2014, s-a adresat
cu o acțiune în judecată prin care a solicitat încasarea de la Sprinci Serghei și Sprinci
Angela a datoriei în mărime de 5 000 euro și a cheltuielilor de judecată.

Indică că la depunerea acțiunii sus menționate a solicitat sechestrarea bunurilor
în vederea asigurării acțiunii, cerință care a fost admisă și aplicat sechestrul pe
mijloacele bănești și bunurile imobile ale părților.

Sub acest aspect relevă că încheierea Judecătoriei Soroca din 27 ianuarie 2014,
prin care a fost dispusă asigurarea acțiunii a fost atacată cu recurs, care a fost admis,
iar încheierea dată a fost anulată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 3 iulie 2014.

Prin hotărârea Judecătorei Soroca din 16 septembrie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 ianuarie 2015 a fost admis apelul declarat de către Papîmeri Mihail împotriva hotărârii enunțate și emisă o nouă hotărâre prin care a fost admisă acțiunea de încasare a datoriei.

Relevă că la 9 martie 2015, a aflat că Sprinci Serghei și Sprinci Angela au înstrăinat bunul imobil cu numărul cadastral 780111801013, părinților Angelei Sprinci - Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia, încheind în acest sens un contract de vânzare-cumpărare.

Consideră că contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului din 2 septembrie 2014, încheiat între Sprinci Serghei, Sprinci Angela și Gulevici Vladimir, Gulevici Lidia este fictiv, deoarece a fost încheiat fără intenția de a produce efecte juridice, pentru a ascunde bunurile imobile de la o eventuală sechestrare și crearea impedimentelor la executare a deciziei Curții de Apel Bălți din 27 ianuarie 2015.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 217, art. 221 alin. (1) din Codul civil.

Solicită nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil, apartamentul situat în or. Soroca, str. Alexei Mateevici, 21, ap. 13 cu nr. 5107 din 2 septembrie 2014, încheiat între Sprinci Serghei, Sprinci Angela și Gulevici Vladimir, Gulevici Lidia și încasarea de la Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia a cheltuielilor de judecată (f. d. 1, vol. I).

La 7 aprilie 2015, Papîmeri Mihail a depus cerere de modificare a acțiunii inițiale prin care a solicitat nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil, apartamentul situat în or. Soroca, str. Alexei Mateevici, 21, ap. 13 cu nr. 5107 din 2 septembrie 2014, încheiat între Sprinci Serghei, Sprinci Angela și Gulevici Vladimir, Gulevici Lidia, nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. cadastral 7801112.243.03.003, situat în or. Soroca, str. Independenței, 75 din 2 septembrie 2014 cu nr. 5108, încheiat între Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia și încasarea de la Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia a cheltuielilor de judecată (f. d. 22-23, vol. I).

În motivarea cererii a indicat suplimentar că concomitent cu înstrăinarea apartamentului, Sprinci Angela a mai înstrăinat un bun imobil nelocativ, situat în or. Soroca, str. Independenței, 75, iar în acest sens a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare cu nr. 5108 din 2 septembrie 2014.

La 3 iunie 2015, Papîmeri Mihail a depus o cerere de modificare a acțiunii cu cerințele similare din cererea din 7 aprilie 2015 (f. d. 74-75, vol. I).

La 20 octombrie 2015, Papîmeri Mihail a depus o cerere de concretizare prin care a solicitat într-un final nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. cadastral 7801112.243.03.003, situat în or. Soroca, str. Independenței, 75 din 2 septembrie 2014 cu nr. 5108, încheiat între Sprinci Angela și Gulevici Vladimir, Gulevici Lidia și încasarea de la Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia a cheltuielilor de judecată (f. d. 112-113, vol. I).

Prin hotărârea Judecătorei Soroca din 19 aprilie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată, fiind încasat de la Papîmeri Mihail în beneficiul lui Sprinci Serghei și Sprinci Angela suma de 4 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 31 ianuarie 2017, a fost respins apelul declarat de către Papîmeri Mihail și menținută hotărârea Judecătorei Soroca din 19 aprilie 2016.

La 5 aprilie 2017, prin intermediul oficiului poștal, Papîmeri Mihail a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel considerând-o neîntemeiată, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Totodată, indică recurentul că instanța de apel a aplicat eronat prevederile art. 221 alin. (1) din Codul civil, la fel nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

Astfel, susține că instanța de apel nu a luat în considerație probele anexate la materialele dosarului și nu a dat o apreciere acestora.

Iar, sub acest aspect consideră recurentul că bunul imobil a fost înstrăinat fictiv pentru a înșela terții, fiind creată o aparență a existenței actului juridic în realitate pentru evitarea aplicării măsurilor de executare silită asupra bunurilor în cadrul executării documentului executoriu.

Consideră recurentul că contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil situat or. Soroca, str. Independenței, 75, este fictiv deoarece a fost înstrăinat unei rude la preț diminuat în comparație cu prețul de impozitare, iar certificatele eliberate de ziarul „Observatorul de Nord” și televiziunea „Sor TV” confirmă faptul că Sprinci Serghei și Sprinci Angela nu au avut intenția de a înstrăina bunul.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 31 ianuarie 2017, a fost expediată în adresa recurentului la data de 23 februarie 2017, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 51, vol. II) și recepționată de recurent la data de 1 martie 2017, ce se atestă prin avizul de recepție anexat la dosar (f. d. 53, vol. II).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 5 aprilie 2017, în termen.

În conformitate cu prevederile art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Papîmeri Mihail este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea integrală deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admitere a acțiunii, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanță, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Papîmeri Mihail împotriva lui Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia, Papîmeri Mihail a solicitat nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. cadastral 7801112.243.03.003, situat în or. Soroca, str. Independenței, 75 din 2 septembrie 2014 cu nr. 5108, încheiat între Sprinci Angela și Gulevici Vladimir, Gulevici Lidia și încasarea de la Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii în speță, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia, drept motiv invocând că reclamantul nu a demonstrat prin probe pertinente temeiurile de nulitate a contractului de vânzare-cumpărare a construcției nelocative amplasată în or. Soroca, str. Independenței, nr. 75 prin prisma prevederilor art. 195 alin. (1) și art. 221 alin. (1) din Codul civil, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră, însă, că la soluționarea pricinii, fiind stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată și soluția dată în sensul respingerii acțiunii sunt incorecte, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art. 753 alin. (1) din Codul civil, potrivit cărora, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

Pe parcursul judecării pricinii s-a constatat cu certitudine faptul că la data de 2 septembrie 2014, între Sprinci Angela și Sprinci Serghei, în calitate de vânzători și Gulevici Lidia în calitate de cumpărător a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 5108, prin care vânzătorii au vândut iar cumpărătorul a cumpărat bunul imobil situat în or. Soroca, str. Independenței, nr. 75 compus din încăpere nelocativă (nr. cadastral 780111224303003) cu suprafața de 38,2 m.p. la prețul de 30 000 lei, autentificat de notarul public Boldescu Radu (f. d. 201, vol. I).

În același timp potrivit contractului valoarea bunului imobil supus înstrăinării constituie 94 387 lei, apreciat de OCT Soroca conform certificatului privind valoarea bunului imobil în scopul impozitării din 22 august 2014.

Conform art. 195 Cod civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Conform prevederilor art. 216 alin. (1) Cod civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută).

În conformitate cu art. 217 alin. (1)-(3) Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Potrivit dispozițiilor art. 221 alin. (1) Cod civil, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

Conținutul acestor norme instituie că actele juridice fictive au menirea să creeze o aparență juridică pentru terți și implică o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată, care are ca scop înșelarea terților.

Raportând la caz prevederile enunțate, instanța de recurs conchide că, deși la data de la 2 septembrie 2014, între Sprinci Angela și Sprinci Serghei, în calitate de vânzători și Gulevici Lidia în calitate de cumpărător a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 5108, prin care vânzătorii au vândut iar cumpărătorul a cumpărat bunul imobil situat în or. Soroca, str. Independenței, nr. 75 compus din

încăpere nelocativă (nr. cadastral 780111224303003) cu suprafața de 38,2 m.p. la prețul de 30 000 lei, autentificat de notarul public Boldescu Radu, acesta, nu justifică realitatea unei asemenea convenții, în situația în care în speță contractul de vânzare-cumpărare enunțat a fost încheiat fără intenția de a produce efecte juridice.

Or, în situația în care contractul de vânzare-cumpărare din 2 septembrie 2014, a fost încheiat în timpul derulării procesului de judecată intentat la cererea de chemare în judecată a lui Papîmeri Mihail împotriva Angelei Sprinci și Sprinci Serghei cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, a avut drept scop eschivarea pârâților Sprinci Angela și Sprinci Serghei de la executarea unei eventuale hotărâri judecătorești de încasare a sumelor solicitate în procesul dat.

Cu atât mai mult, prin hotărârea Judecătorei Soroca din 16 septembrie 2014, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat în mod solidar de la Sprinci Serghei și Sprinci Angela în beneficiul lui Papîmeri Mihail datoria în suma de 2 000 euro, dobânda pentru perioada întârzierii de 18 luni în suma de 4362,84 lei, cheltuielile de judecată pentru achitarea taxei de stat proporțional pretențiilor admise în suma de 1157,48 lei, servicii poștale de 5,75 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 lei, iar în total suma de 10 526,07 lei. S-a declarat din oficiu nulitatea clauzei din recipisa eliberată de Sprinci Serghei și Sprinci Angela la 26 august 2012 cu privire la obligația de plată a sumei de 3 000 euro (f. d. 3-5, vol. I).

Iar, prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 ianuarie 2015, a fost admis apelul declarat de către Papîmeri Mihail, casată integral hotărârea Judecătorei Soroca din 16 septembrie 2014 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat în mod solidar de la Sprinci Serghei și Sprinci Angela a datoriei în suma de 5 000 euro, a dobânzii de întârziere în suma de 275,50 euro și a cheltuielilor de judecată în suma de 3 000 lei, în rest acțiunea a fost respinsă (f. d. 6-8, vol. I), care a fost menținută prin încheierea irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2015, prin care recursul declarat de către Sprinci Serghei și Sprinci Angela a fost considerat inadmisibil (f. d. 189-191, vol. I).

Ca consecință, în circumstanțele descrise este indubitabil că contractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat între părți fără intenția de a da naștere, modifica sau stinge drepturi și obligații civile – elementele definiției ale actului juridic în sensul art. 195 Cod civil, ci doar a creat aparența existenței actului juridic în realitate, existând o neconcordanță între voința reală și cea declarată a părților contractuale.

În susținerea opiniei date vin și explicațiile lui Papîmeri Mihail, care a menționat că Sprinci Angela și Sprinci Serghei au înstrăinat imobilul sus menționat mamei pârâtei Sprinci Angela, Gulevici Lidia, astfel contractul menționat fiind unul fictiv, deoarece a fost încheiat fără intenția de a produce efectele juridice (f. d. 42-verso).

Sub acest aspect este de notat și faptul că bunul imobil a fost vândut la prețul de 30 000 lei, care este cu mult mai mic decât valoarea bunului imobil supus înstrăinării ce constituie suma de 94 387 lei, apreciat de OCT Soroca conform certificatului privind valoarea bunului imobil în scopul impozitării din 22 august 2014 (f. d. 201, vol. I).

În circumstanțele relatate necesită a fi menționat și faptul că bunul imobil situat în or. Soroca, str. Independenței, nr. 75 compus din încăpere nelocativă (nr. cadastral 780111224303003) cu suprafața de 38,2 m.p. a fost înstrăinat într-un timp scurt după scoaterea sechestrului de pe acesta ca efect al emiterii deciziei Curții de Apel Bălți din 03 iulie 2014, prin care a fost casată încheierea Judecătorei Soroca din 27 ianuarie

2014, prin care a fost aplicat sechestrul pe bunurile imobile ce aparțin lui Sprinci Angela și Sprinci Serghei (f. d. 36-37, vol. II).

În asemenea împrejurări, instanța de recurs, în temeiul art. 217 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 221 alin. (1) Cod civil, ajunge la concluzia că cele invocate mai sus constituie motiv suficient pentru a conchide că contractul de vânzare-cumpărare nr. 5108 din 2 septembrie 2014, reprezintă un act juridic fictiv, prin urmare și temei de a constata nulitatea acestuia în baza art. 217 Cod civil.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Totodată, potrivit art. 96 alin. (1) și alin. (1¹) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Reieșind din prevederile art. 82 CPC cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

După cum rezultă din actele cauzei în prima instanță la depunerea cererii de chemare în judecată Papîmeri Mihail a achitat taxa de stat în mărime de 100 lei ulterior, la depunerea cererilor de concretizare a cerințelor a mai achitat taxa de stat în sumă de 100 lei, 50 lei și 4250 lei, iar în total suma de 4 500 lei, fapt confirmat prin ordinele de încasare a numerarului nr. 100066443 din 17 martie 2015, nr. 101779823 din 7 aprilie 2015, nr. 102691446 din 17 aprilie 2015 și nr. 106584735 din 3 iunie 2015 (f. d. 12, f. d. 26, f. d. 31, f. d. 76, vol. I). Totodată în prima instanță Papîmeri Mihail a beneficiat de serviciile avocatului Ciuhrii Valentin ce se atestă prin mandatul Seria MA nr. 0468677 (f. d. 55, vol. I), achitând suma de 5 000 lei, fapt ce se confirmă prin bonul de plată seria XL nr. 708324 din 26 ianuarie 2016 (f. d. 212, vol. I).

Tot actele cauzei atestă că la depunerea cererii de apel Papîmeri Mihail a achitat taxa de stat în mărime de 2 124 lei, fapt ce denotă din ordinul de încasare a numerarului nr. E439-K000 din 2 august 2016 (f. d. 12, vol. II), iar la depunerea cererii de recurs a achitat taxa de stat în mărime de 1330 lei și 88 lei, iar în total 1418 lei, fapt confirmat prin ordinele de încasare a numerarului nr. P9IH-O000 din 4 mai 2017 și nr. S842-O000 din 5 aprilie 2017 (f. d. 55, f. d. 67, vol. II).

Raportând prevederile normelor citate mai sus la circumstanțele constatate, Colegiul apreciază drept întemeiate și cerințele lui Papîmeri Mihail cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată și anume pentru achitarea taxelor de stat la depunerea cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, cheltuieli pentru asistență juridică, în sumă totală de 13 042 lei care urmează a fi încasate în mod solidar de la Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia în beneficiul lui Papîmeri Mihail.

Față de cele ce preced, instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe ca fiind neîntemeiate, emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material, fapt ce impune necesitatea admiterii recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterii noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Papîmeri Mihail.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 31 ianuarie 2017 și hotărârea Judecătorei Soroca din 19 aprilie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Papîmeri Mihail împotriva lui Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia cu privire la nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil și încasarea cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite acțiunea lui Papîmeri Mihail împotriva lui Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia cu privire la nulitatea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil și încasarea cheltuielilor de judecată.

Se declară nul contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu nr. cadastral 7801112.243.03.003, situat în or. Soroca, str. Independenței, 75, din 2 septembrie 2014 cu nr. 5108, încheiat între Sprinci Angela și Gulevici Vladimir, Gulevici Lidia.

Se încasează în mod solidar de la Sprinci Serghei, Sprinci Angela, Gulevici Vladimir și Gulevici Lidia în beneficiul lui Papîmeri Mihail suma de 13 042 lei (treisprezece mii patruzeci și doi lei) cu titlul de cheltuieli de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva